

Kačica aspoň raz mesačne

Každá slovenská rodina by mohla mať aspoň raz do mesiaca kačicu. Myslí si riaditeľ jednej z posledných veľkých fariem na Slovensku, kde chovajú slovenské husi a kačice, František Szikura. Produkcia vodnej hydiny na juhu Slovenska a jej ďalšia perspektíva boli dôvodom, prečo sme do firmy AGROSTAAR KB zavítali na rozhovor.

Rozhovor s Františkom Szikurom vznikol na konci zimy, o čom svedčí aj nižší počet vodnej hydiny na farme

Vodná hydina tvorí iba nepatrné množstvo z produkcie hydiny v SR. Štatistiky, ktoré nám poskytla Únia hydínárov Slovenska, hovoria o produkcii za rok 2022. V tom roku sa vyprodukovalo 272 ton kačíc (medziročný nárast o 30,1 %, čo je nárast o 63 ton) a 4,5 tony husí (medziročný nárast o 50,0 %, čo predstavuje nárast o 1,5 tony). Na produkcii živej hydiny v SR má produkcia vodnej hydiny len nepatrný podiel a to spolu 0,2 %. Pre porovnanie produkcia brojlerových kurčiat tvorí podiel 95,1 %, produkcia sliepok 2,1 % a produkcia moriek 2,6 %.

Keď tieto štatistiky porovnáme napríklad s rokom 1998, tak vidíme, ako sa za štvrtstoročnicu prepadli stavy hodnej hydiny. V roku 1998 bola produkcia kačíc na farmách v SR na úrovni 363 ton a husí na úrovni 37 ton.

Ťažké časy pre chov vodnej hydiny potvrdzuje aj výkonný riaditeľ AGROSTAAR KB v Kráľovom Brode František Szikura. Farmu prevádzkujú už od roku 1962, kedy robili aj desaťkrát viac vodnej hydiny ako dnes. Stagnáciu a rapídne zníženie počtu chovateľov a stavov vodnej hydiny vidno nielen na štatistických ukazovateľoch, ale aj priamo v praxi. Roky dozadu nesprávne a nedostatočne nastavené podpory do živočíšnej výroby, k tomu silná konkurencia lacných dovozov sú tými premennými, ktoré sa ekonomicky podpísali pod úbytok obdobných fariem na Slovensku.

„Chýbajú nám cielene nastavené projekty na podporu chovov vodnej hydiny. Chceli by sme napríklad rekonštruovať budovy, ale ani raz počas existencie podniku sme nemali projekt na obnovu. V poslednej dobe sa nám darí lepšie predávať kačice, ale v minulosti bol výrazný finančný problém vzhľadom na lacné dovozy zo zahraničia,“ začína v rozhovore František Szikura, zatiaľ čo sa prechádzame po veľkom hospodárskom dvore s vodnou hydinou, ktoré sa veselo kúpu na dvoch priľahlých vodných plochách.

Počty vodnej hydiny v Kráľovom Brode sa prirodzene odvíjajú od ročného obdobia. V lete, keď chovatelia majú okolo 70-80 tisíc kusov kačíc, jazerá pripomínajú pre biele perie kačíc skôr zasnežené plochy než vodné nádrže. Základný krdeľ predstavuje tisícka kačíc, z ktorých po reprodukcií vznikne približne 70-tisíc jednodňových kačíc. V AGROSTAAR KB chovajú aj husi, no len na okrasu.

Viac do regiónu

„Na našej farme zabezpečujeme celý výrobný reťazec vodnej hydiny s uzavretým obratom krdla. Základný materiál dovážame z Česka a Maďarska, ktorý slúži na jeho obnovu. Kačice od februára znášajú vajcia, máme vlastnú liaheň a aj vlastný bitúnok. Mäso sa následne dostáva na trh, odberateľmi sú väčšinou firmy, obchodné reťazce a spotrebitelia z priľahlého regiónu“, dodáva riaditeľ.

Počas hlavnej sezóny sa týždenne liahne 4 - 6tisíc kusov mláďat. V bitúnku sa odporazí denne okolo 300-500 kusov väčších kačíc. Mäsom zásobujú priľahlé regióny vrátane niektorých škôl. Pritom kvalitné regionálne produkty majú potenciál zaujať aj širšie publikum. Problémom je obstarávací proces, cena a niekedy aj zaužívané miestne zvyklosti, ktoré neprihliadajú na regionálny pôvod potravín a suroviny.

„Je nám ľúto, že štátne organizácie a aj tie, ktoré patria pod kraj, nezvyknú nakupovať slovenskú vodnú hydinu a mäso z nej. Záujem je veľmi slabý. Sú síce školy, kde berú od nás mäso, ale nie je to samozrejmá. Občasná dodávka kačíc pre niektorú nemocnicu alebo domov dôchodcov nás preto vždy veľmi pozitívne prekvapí,“ naznačuje chovateľ vodnej hydiny realitu.

Čo je hus a čo kačka

Vodnú hydinu treba stále viac a viac dostávať do povedomia verejnosti. Navyše, pokiaľ ide o jednu z posledných veľkých fariem na Slovensku, na mieste je aj otázka vzdelávania spotrebiteľa, najmä toho mladého. V Kráľovom Brode s tým majú bohaté skúsenosti, keďže farma je obľúbeným návštevným miestom žiakov základných škôl. „Naše zameranie na chov vodnej hydiny si priam pýta školské exkurzie. Neverili by ste, koľko návštevníkov si však myli husi s kačkami. Práve preto sme radi, keď k nám prídu na návštevu. Všetko im vysvetlíme a sprevádzame ich po celom areáli,“ pokračuje riaditeľ František Szikura, zatiaľ čo nám ukazuje vnútorné priestory farmy, kde sa nachádza liaheň - v zime prázdna, no trištvrte roka plná prebúdajúceho sa života.

Paradox zrýchlenej doby vidno aj pri zmienke o nárokoch spotrebiteľa. V prípade chovu vodnej hydiny platí, že zákazníci si žiadajú mať všetko čo najskôr. Vysoké nároky potvrdzuje aj jeden z posledných chovateľov vodnej hydiny na Slovensku: „Požiadavky spotrebiteľa extrémne stúpajú a pri potravinách to vidno dvojnásobne. Dnes si už ľudia sami doma kačicu neočistia. Musíme im všetko predávať pripravené a podľa prania. Kto sa chce stravovať zdravšie, tak si žiada napríklad mäso bez kože. Aj preto ponúkame fit kačacie stehná zbavené kože, ktoré sú vhodné napríklad do

šalátov. Tým, že vyrábame pestrú paletu kačacieho mäsa, tak si myslím, že aspoň raz mesačne by si každá slovenská rodina mohla práve kúpou slovenskej kačky spestriť svoj jedálničiek. Veď v minulosti sme na Slovensku chovali oveľa viac kačíc a všetky sa predali práve na domácom trhu," zdôrazňuje F. Szikura.

Podporiť malé projekty

Budúcnosť vodnej hydiny na Slovensku jednoznačne súvisí s ekonomikou prevádzok, konkurencieschopnosťou vrátane toho, ako dokážu chovatelia reagovať na lacné dovozy produktov zo zahraničia. Veď len vlani sa k nám doviezli živé kačice, husi, morky a perličky za viac ako 45 mil. eur. Najväčším importérom bola Česká republika s dovozom živých zvierat tejto kategórie za viac ako 22 mil. eur, nasledovalo Holandsko a Maďarsko.

Chovateľom z juhu Slovenska by pomohli nové výzvy podporujúce aj malé projekty, vďaka ktorým by mohli rekonštruovať farmy a aj ich rozširovať. Rýchlejší schvalovací proces je to, čo ocenia všetci poľnohospodári, vrátane chovateľov.

V AGROSTAAR KB vedia, o čom hovoria. Okrem vodnej hydiny sa totiž venujú aj širokej palete inej poľnohospodárskej činnosti: chovajú dojnice, vyrábajú kŕmne zmesi pre hospodárske zvieratá, prevádzkujú bioplynovú stanicu. V rámci rastlinnej výroby na výmere 2200 ha pestujú tradičné plodiny, ako sú obilniny, repka, hrach, kukurica a slnečnica. Ovocie z Kráľovho Brodu je ďalšou komoditou, ktorá spestruje tamojšiu výrobu a ponúka spotrebiteľom napríklad jablká či broskyne aj v rámci predaja z dvora. Pri tak širokom zábere činnosti podniku je preto viac než pochopiteľné pranie Františka Szikuru - vyrábať viac, no za stabilnejšieho a predvídateľnejšieho podnikateľského prostredia.